

АБОНАМЕНТЪ:

За България год. 20 л.
6 м. 12 л.
За странство 40 л.

Един брой 20 стот.

Телефон № 759.

ДОБРУДЖА

Орган на централния добруджански народен съвет

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ

се плаща по споразумение.

Адрес:

в „ДОБРУДЖА“ — площад „Черна Джамия“ № 5.

Излиза сряда и събота.

Рекламите не се връщат.

Д-ръ И. С. Кюстенджалиевъ.

Съдбата на Добруджа.

Един ромжиски вѣстникъ, добръ информиранъ върху онова, което се върши задъ политическитѣ кулиси въ Букурещъ, разкрива въ броя си отъ 19 юли, какъ се появи въ ромжиската преса разискването върху евентуалността за едно ново сближение между двата долно-дунавски народи. Въ една статия озаглавена: „Ние и българитѣ“, г. Н. Д. Коча, безспорно единъ отъ най-добри освѣдоменитѣ ромжиски публицисти, пише въ своя органъ „Кемаръ“, че извѣрдно важнитѣ декларации на първия български министъръ г-нъ Теодоровъ сж били съобщени на в. „Избѣда“ отъ една ромжиска политическа личностъ, „ако не подтикната отъ правителството, но за всѣки случай съ неговото прѣдварително извѣстие“. И той счита, че бързината, съ която официозитѣ „Винторулъ“ и „Ендепанданъ Руменъ“ възпроизвеждатъ и изтъкватъ изявлението за симпатия къмъ ромжнитѣ, проявени отъ г. Теодоровъ, и коментаритѣ на либералната преса, въобще благоприятни за едно ромжно-българско сближение, при всичката съдържаностъ, която се налага при даденитѣ обстоятелства, и особено отъ загадъчната дипломация на г. Братияну, сж едно безспорно доказателство, че подновяването на отношенията между двѣтѣ страни излиза извъ областта на желанието и прѣминава въ тази на практическитѣ осъществявания.

Идеята за едно сближение, възприета симпатично отъ значителна частъ отъ ромжиската преса, стига да се желае чистосърдечно и отъ ромжискитѣ властници, нѣма да срѣщне никаква спѣнка отъ страна на цѣлото българско общество. Войната причини невмѣрно много злини и на двата народи, безразлично кой е побѣдителъ и кой е побѣденъ. На мѣстото на мирно съжителство, което се изразяваше въ търговски сношения, въ лични връзки, въ взаимно допълване въ областта на ступанския животъ, и пр., войната донесе разорения, умрази и край на всѣкакви полезни сношения. Единъ повратъ къмъ старото би билъ желателенъ и полезенъ за всички.

Това се признава отъ официознитѣ органи на ромжиското правителство и като единствено условие за възстановяване на традиционнитѣ отношения тѣ намиратъ, че не трѣбва да се иска то да стане съ цѣната на ромжиски територии.

Ако дѣйствително така мислятъ водителитѣ на ромжиската политика, тогава всичко би се свело до въпроса: чия е Добруджа, и каква земя е тя — ромжиска, или българска. Защото и въ момента на най-големитѣ успѣхи на българското оръжие, никой не е мислилъ, освѣнъ за Добру-

джа. Нашето обществено мнѣние никога не е искало отъ ромжнитѣ повече отъ това, което е било предметъ на неговото искане още прѣвъ 1878 год., когато на другъ единъ конгресъ, въ едно врѣме, когато принципитѣ на Уйлсона за обществена и национална справедливостъ не бѣха още проникнали, се чертаеше картата на нашата народностъ.

Въ Парижъ днесъ рѣшаватъ нашата съдба. Тамъ чертаятъ нашитѣ бѣдащи граници така, щото да се тури веднажъ за винаги край на враждата между изродитѣ. Тамъ ще трѣбва да се произнесатъ по сжщия въпросъ — чия е Добруджа. Великата конференция ще бѣде арбитъръ, който е повиканъ да възстанови старото приятелство между българи и ромжии. Какъвъ по-добъръ критерий ще иматъ тѣ, отъ да се вслушатъ въ самото обществено мнѣние на двѣтѣ спорящи страни?

Ние не искаме нѣщо ново, нито нѣщо, което само ние да наричаме наше. Ние искаме онова, което цѣлото ромжиско обществено мнѣние поддържа съ упорство, съ рискъ дори да изложи съдбата на своята страна на враждата на можщи съседни, че е българска земя. Цѣлото наше обществено мнѣние въ 1878 година и слѣдъ това е настоявало върху българския характеръ на Добруджа и неговото гледище, което се изразява тъй хубаво въ статитѣ на българскитѣ вѣстници, кулминира въ благодарствения адресъ на тулчанци до тогавашния ромжиски князь, покойниятъ днесъ Кароль I. Еднакво съ нашето, и може би още по-настойчиво, ромжиското обществено мнѣние считаше Добруджа за „българска земя“, като по всички възможни начини изрази нежеланието си да посѣга на нея.

За Кадрилатера, южна Добруджа отъ 1913 година, нѣма единъ-единственъ поне ромжиски гласъ, който да поддържа, че тя е „ромжиска земя“ и само странячни и демодирани аргументи, като равновѣсие, стратегична граница, зона за защита и пр., послужиха за да оправдаятъ едно империалистично, завоевателно посѣгателство надъ тая „българска територия“. И трѣбваше да се измисли, че тая зона е населена въ болшинството си съ турци — въпрѣки очевидното отдалечаване отъ дѣйствителността и отъ указанието на статистиката — и да се прибѣгне до единъ недопустимъ силогизмъ, за да се заключи, че южна Добруджа не е българска земя. А официозитѣ на ромжиското правителство намиратъ за недопустимо да се откъсва отъ Ромжия само ромжиска територия.

Различието между двѣтѣ гледища — това на българския министъръ-

прѣседателъ и онова на ромжиското правителство, е толкова незначително, щото съ малка дова отъ добра воля враждата би била отстранена, и траенъ сговоръ би се въдворилъ между ромжии и българи.

Но, ако, обладани отъ дребни честолюбия или отъ зловрѣденъ империализмъ, нѣкои водители не желаятъ да се вслушатъ въ гласа на обществено мнѣние и на очевидната истина, то нѣка се надѣваме, че тази високоблаготворна роля ще бѣде изпълнена отъ великитѣ арбитри на свѣтовния миръ.

Къмъ тѣхъ сж обрнати очитѣ на всички добруджанци въ ожидание на миръ и правда.

Ромжиската преса и ромжно-българското споразумѣние.

Последнитѣ ромжиски вѣстници се занимаватъ съ въпроса за бѣдащитѣ отношения между двата братски народа. Като взематъ поводъ отъ изявлението направено отъ г-нъ Т. Теодоровъ, министъръ-прѣседателъ — френскитѣ и ромжиски официозъ на ромжиското правителство правятъ изявления, които сж отъ значение за да се схване настроението на рѣководящитѣ кръгове въ Ромжия. Даваме тукъ мѣсто на изявлението на в. „Винторулъ“, както и на резюмето, което в. „Универсулъ“ прави на писаното въ ромжискитѣ официози.

Полъ надсловъ „Българското приятелство“, „Винторулъ“ отъ 18 юли пише:

„Българското обществено мнѣние е твърдъ неуяснено върху поведението спрямо Ромжия.

Докато нѣкои вѣстници запазватъ своя нападателенъ тонъ, като ожесточено нападатъ нашитѣ аспирации и искания, други се опитватъ отъ врѣме на врѣме да кокетиратъ съ Ромжия, като говорятъ за едно естествено приятелство, за отношения, които историческата съдба желае да бѣдатъ само сърдечни.

Паралелно съ тая двойна игра, толкова привична за манталитета отъ глѣдъ Дунава, борбата противъ нашитѣ искания продължава, агитациитѣ за ромжиска Добруджа не се свършватъ и даже дѣйствието на враждебностъ не липсватъ.

При все това, въ тоя водовъртежъ на противорѣчиви чувства има и нѣкои признания на приятелство, които не могатъ да бѣдатъ отминати незабѣлзано, особно тогава, когато идватъ отъ страна на една политическа личностъ отъ величината на сегашния прѣвъ министъръ г. Тодоровъ.

Сегашниятъ български министъръ-прѣседателъ педира съ особна горещина за едно българо-ромжиско сближение, като се старае да убѣди, както собствения си народъ, така и нашето обществено мнѣние, за необходимостта отъ най-добритѣ свръзки на съседство между двата народа.

Нѣмаме нищо да възразимъ противъ това ново направление на българската политика. Не е виновна Ромжия за голѣмитѣ грѣшки, извършени въ София, за умразата на бойното поле, или за българското крушение, резултатъ отъ политиката безъ изгледи (ограничена) и безъ други аспирации, освѣнъ балканското империалистично лакомство.

Поради тѣзи съображения, не е Ромжия, която ще отхвърли започването на една нова политика и подновяването на нормални отношения между двѣтѣ страни, особно защото Ромжия, като

влиза обратно въ владѣнието на своитѣ южни земи, нѣма да формулира никакви искания отъ глѣдъ Дунава и веднажъ създадена велика Ромжия, не прѣслѣдва никакъвъ империализмъ, който да би могълъ да застраши мира и съгласието между съседитѣ.

„Универсулъ“ резюмира по слѣдния начинъ писаното въ „Винторулъ“ и „Ендепанданъ Руменъ“:

„Правителственитѣ вѣстници, като коментиратъ тѣзи декларации, намиратъ, че България не може да се извини съ изключване отъ нападението въ 1916 год., че приятелството не е изключено, ако България се рѣши да бѣде искрена, и че, що се касае до широкитѣ и шелтъръ жестъ, ако това е алюзия за Добруджа или за Кадрилатера, то г. Тодоровъ трѣбва да разбере, че Ромжия по-скоро ще се лиши отъ любовта на южния съседъ, отколкото до се откаже отъ нѣщо отъ своето тѣло.

По ромжискитѣ реквизиции въ Добруджа.

Централната комисиия за реквизициитѣ отъ Букурещъ е взела относно реквизициитѣ извършени отъ военнитѣ власти едно рѣшение, което безъ друго ще причини голѣми загуби на добруджанското население, като не ще му даде възможностъ да защити своитѣ права.

Знае се, че ромжискитѣ военни и административни власти въ надвечерното на войната отвлѣкоха и иззеха отъ населението, безъ никакви редовни документи, кола заедно съ впрѣгатия добитѣкъ и храни. Вънъ отъ това, цѣли стада овце и много другъ добитѣкъ бѣше самоволно задигнатъ. За подобни случаи, както и за случитѣ на реквизиране, но когато реквизиционитѣ разписки сж изгубени, централната реквизиционна комисиия е установила начина, по който собственитѣ ще докажатъ своитѣ претенции. Но тоя пѣтъ е толкова сложенъ и пъленъ съ формалности, че населението отъ южна Добруджа особено, като не познава ромжиски езикъ, не ще съумѣе на врѣме да докаже своитѣ искания и ще бѣде по тоя начинъ ошетенъ.

Нови книжни монети въ Ромжия

Ромжиското финансово министерство приготвяло издаването на единъ новъ видъ банкноти, за да улесни паричната циркуляция. Единъ специаленъ указъ-законъ, който билъ въ приготвяне, ще урежда подробноститѣ по издаването. Знае се, че досега въ Ромжия има дивизионни банкноти, издавани отъ финансовото министерство, въ замѣстване на дребнитѣ монети, само отъ по 10, 25 и 50 стотинки, а по едритѣ купюри — отъ 1, 2, 5 и повече лева се издаваха отъ Народната банка, която е частно акционерно привилегировано прѣдприятие. Сега финансовото министерство възнамявало да издаде книжни пари и на по-големии купюри отъ досегашнитѣ.

Le Mouvement Dobroudjain

Bulletin de l'Organisation Dobroudjain en Bulgarie
Paraît le 1er, le 10 et le 20 de chaque mois
Rédaction et Administration place „Tcherna Djamia“
Téléphone № 388
Abonnements: Bulgarie: 6 mois 9 frs., un an 18 frs.
Etranger: 6 mois 10 frs., un an 20 frs.
Намира се за продажъ при всички вѣстникарски агенции въ Царството. Въ София за продажъ при вѣстникарскитѣ будини.
Единъ брой 50 ст.
Приематъ се абонати чрезъ Административната, площадъ „Черна Джамия“ 5—София

Животът в Добруджа.

Добришка околия.

Съобщават, отъ Добришко:

На 28 май ромжиският шеф в с. Владимирово е нанесал тежък побой на Яна Колева, понеже е отказала да закарва войници отъ едно село на друго съ каруцата си, защото била в невъзможност да остави дома си.

На 29 сжция мѣсецъ ромжиски стражари отишли в с. Конак и почнали да залавят и събират каруци. Селенитъ в тревога се разбѣгали. Стражаритъ стрѣляли по тѣхъ, слѣдъ това заловили отъ пасбището около 20 коня, трѣгватъ по къщата и силотъ взематъ хамути и каруци и заминаватъ къмъ Силистра.

Прѣзъ мѣсецъ априлъ били заловени и арестувани жителитъ на село Кавурга: Ганчо Ивановъ, Минко и Вѣлко Денчеви, Гочо Ивановъ, Георги Господиновъ и др. и откарани в гр. Добричъ подъ прѣдлогъ, че прѣзъ тѣхъни рѣжѣ е минало едно писмо, пратено до с. Гюлеркой. Началникътъ на жандармерията в Добричъ, слѣдъ като имъ взелъ 12,000 лева, освободилъ ги. Отначало чрѣзъ единъ ромжиски адвокатъ имъ било искано 8000 лева, но послѣ повишили на 12,000 лева.

На 5 юни ромжискиятъ стражари отъ с. Владимирово, Добришко, отиватъ в дома на Георги Колевъ отъ сжщото село, залавятъ го и го закарватъ в секцията. Шефътъ на владимировскитъ жандарми прѣдложилъ на майката на дѣтето да повикатъ баща му, който е бѣжанецъ в България и, слѣдъ като се прѣдстави в секцията, той ще разрѣши да бже погребано дѣтето. Известно ни е, че до 6 юни вечерта дѣтето не бѣ погребано. Послѣ какво е станало, не се знае.

На 5 юни се е поминало дѣтето на Андреа Костановъ отъ с. Владимирово. Шефътъ на владимировскитъ жандарми прѣдложилъ на майката на дѣтето да повикатъ баща му, който е бѣжанецъ в България и, слѣдъ като се прѣдстави в секцията, той ще разрѣши да бже погребано дѣтето. Известно ни е, че до 6 юни вечерта дѣтето не бѣ погребано. Послѣ какво е станало, не се знае.

На 10 юни шефътъ на Владимировската община е заловилъ Станко Георгиевъ отъ сжщото село, когато послѣдниятъ е косѣлъ сѣно изъ пасбището, и го арестувалъ. Спѣналъ го съ букаи и го разкарвалъ около секцията. Слѣдъ като се спогодили парично, шефътъ го освободилъ.

Разкази на очевидци.

Дойчо Митевъ отъ с. Гарванъ, Кузгунска околия, земледѣлецъ, 56 години, напусналъ селото на 5 юли, разказва:

Прѣзъ 1916 година бѣхъ откаранъ отъ ромжискиятъ. Когато се върнахъ дома отъ заточението, избранъ бѣхъ за кметъ. Ромжискиятъ винаги ме имаха на очи. Сега постоянно бѣхъ тормозенъ отъ ромжискиятъ. Винаги ми е само това, дѣто прѣзъ

врѣме на българското управление бѣхъ кметъ, разбира се, ако това може да се смѣтне за вина. Но азъ всичко, както и мнозина още други, всичко търпѣхъ. Сега се посегна върху имота на всички българи. На мекъ, подъ прѣдлогъ, че съмъ билъ кметъ, биде ми отнета всичката земя, която е 86 хектара. Отъ тѣхъ 66 сж тапалийска земя. Посѣти имахъ 32 хектара съ жито, 6 сж ечемикъ и 4 сж кукурузъ. Посѣвитъ ми бѣха раздадени отъ агронома на ромжискиятъ-пришелци, както слѣдва: Илия Бешляга получи посѣви 2 хектара, бащата на Илия 2 хектара, Неагулъ Енчу 2 хек., Георге Стоянъ 2 хектара, Василе Бадеа 2 хек., вдовията Добрица Некулае 2 хектара, вдов. Мжргьола Фанеа 2 хек., вдов. Илияна Ионъ 2 хек., вдов. Бадаша Маринъ 2 хек., Константинъ Ангелаки 2 хек., Апостолъ Ионъ (Порчищану) 2 хектара, шефътъ на жандармитъ отъ Островъ (плутоньеръ шефъ де секция) 2 хек., Шефанъ Дименеску 2 хектара, Ионъ Динеску 2 хек., вдов. Иордана Станеа 2 хек., Гергина Янку 2 хек., Мария Кокоръ 2 хек., Перчептора (бирника) Сарамитеску 4 хек., вдов. Ана Баля 2 хектара, вдов. Костанда Енчу 2 хек. А на мене ми бѣ казано, че ако искамъ да работя, то ще плащамъ наемъ за земята, която бихъ взелъ. За всичко това нищо не ми се плати. Между друго, противъ мене бѣ донесено отъ личнитъ ми неприятелъ, че съмъ билъ шпионинъ. До сега се взеха земитъ още на: Иванъ Бошкочъ 10 хектара, Петръ Юрдановъ 6 хек. Костадинъ Маринковъ 10 хек., Атанасъ Петровъ 5 хек. В с. Галица знач, че се отне земята: на Атанасъ Гечевъ 25 хек., на Петръ Начевъ 17 хек., на Петръ Желевъ 13 хек., на Иванчо Райковъ 13 хек., на Иванъ Диновъ 20 хек., на Господинъ Ивановъ 12 хек., на Митю Стояновъ 15 хек., на Добри Сжбевъ 13 хек., на Филипъ Савовъ 10 хек. Има още мнозина лишени отъ имотъ, но имената имъ не зная. В с. Есеккой обезимотени има вече 90 души. Обезимотеното е приложено вече в селата Гърлица, Амалий, Добромиритъ, Липница, Канлий, Параккой и др. То навсѣждъ се прилага съ най-голяма ревностъ. На него ромжискиятъ гледатъ като на най-сигурно срдство за прокуждане на населението.

Маринъ Ивановъ, 60-год., жителъ отъ нашето село, умрѣ прѣди мѣсецъ отъ изтезанията на ромжискиятъ жандарми. Откаранъ бѣ Петръ Ангеловъ, 60-годишенъ. И двамата сж въ нищо невинни. Зная още, че сж арестувани жителитъ на с. Куджукъ (Кузгунско): Нейко Костановъ 56-год. и Михалъ Георгиевъ 65-годишенъ. Тѣ сж били най-грозно малтретирани.

Петръ Василевъ отъ с. Малкъ-Гаргалъкъ, околия Кюстенджанска, 24-годиши, земледѣлецъ, разказва:

Въ първитъ дни на мѣсецъ юни азъ бѣхъ уловенъ отъ ромжискиятъ жандарми в с. Сарж-меше, дѣто бѣхъ отишълъ да работя. Отъ тамъ бѣхъ закаранъ в общината, в с. Шабла и още сжция день, слѣдъ единъ два часа, съ още 6 души българи изпратенъ бѣхъ за Кюстенджа. Изъ секциитъ бѣхме

много злѣ бити. Най-много бити бѣхме в секциитъ в селата: Караачула, Татладжа и Текиръ-гюль. В Кюстенджа бѣхме затворени в затвора. Между насъ имаше и старецъ Димитръ Петковъ, около 60-г., отъ с. Дюинажий, бившъ български стражаръ в гр. Манкалия, който отъ бой легна боленъ в затвора. В Кюстенджа стояхъ затворенъ 15 дня. Слѣдъ това изпратенъ бѣхъ в Букурещъ. Тамъ арестуванъ бѣхъ въ 9 коненъ полкъ. Битъ бѣхъ съ дѣска по краката, да съмъ кажелъ въ Добруджа българското население какво правѣло. Когато заминахъ за Букурещъ, другаритъ ми останаха в Кюстенджа и какво е станало съ тѣхъ, не зная. В Букурещъ всичко стояхъ 5 дня и слѣдъ това избѣгахъ, защото шѣхъ да бжда сжденъ отъ курте марцияла, но за какво прѣстѣпление, и самия азъ не зная.

Режимътъ в сѣверна Добруджа.

Органътъ на г. генералъ Авереску и на „Народната Лига“ (Liga pororului), вѣстникъ „Андрептаръ“ отъ 20 юли помѣства една кореспонденция отъ Кюстенджа, озаглавена „Въ Добруджа злоупотрѣблението станаха нетърпими“, въ която иде да потвърди работи отъ които ние не сме прѣстѣпали да се оплакваме — именно, че населението отъ Добруджа, и специално българското, живѣе тамъ подъ единъ ужасенъ и нетърпимъ режимъ на тероръ и злоупотрѣблението, и че властта, вмѣсто да тури редъ въ измѣнената областъ, още повече тормози и прѣдизвиква, и че тя е начело на потиснитѣ.

Ще приведемъ по-голямата частъ отъ кореспонденцията, отъ която, обаче, цензурата е отнела много мѣсто и навѣрно най-сжществениитъ:

Кюстенджа, 15 юли. Незнаемъ колко пжти вече посочваме злоупотрѣблението и беззаконията отъ Кюстенджански окръгъ. Властитъ не искатъ да знаятъ. (Цензурирано голѣмъ пасажъ). . . оставя да се извършватъ всевъзможни злоупотрѣблението, насилия и беззакония, и не идва въ помощъ на изпълненото съ нещастия население нито съ най-елементарнитъ срдства за защита за утрѣшния день.

Това, което става по селата, е ужасно. Съ заповѣдъ № 113 окръжниятъ управителъ излага разпореждане, щото кметовѣ да обявятъ за безстопанствени всичкитъ добитѣци на ония лица, които не могатъ да докажатъ съ документи собствеността. Тазъ заповѣдъ, подкрѣпена отъ „доклада на ветеринарния лѣкаръ“, е единъ скандалозенъ източникъ на безправия и злоупотрѣби. Кметове, бирници, либерални агенти станаха, като по чудо, собственици на добитѣцитъ, взети като безстопанствени. Мнозина си и стѣмкиса билетъ за добитѣца. Има много жители, които не могатъ да докажатъ собствеността на добитѣца си, защото сж си изгубили книгата, така щото, остава на усмотрѣнието на кмета, да ги върва или не, споредъ както играе рушветъ. И днесъ е създадена една истинска панама, на която не е чуждъ окръжниятъ управителъ.

тѣл, и особено единъ околийски началникъ, който днесъ търси нѣколко магарета, за да пазѣ своитъ стада овце.

Посочихме случая съ кмета Флора Попа отъ село Гаргалъкъ (чисто българско село, редъ „Добр.“), който владѣе около 200 безстопанствени овце, коне, крави и др. Тѣзи добитѣци трѣбваше да се даватъ въ хранение на инвалидитъ, на вдовицитъ, или на бѣднитъ селяни, а не на кметовѣ и нотаритъ. (Ние ще кажемъ, че тѣ не трѣбваше да се взематъ отъ българското население за да се даватъ на ромжиски, и въобще, че това вземане трѣбваше да става по сждебенъ редъ, а не съ насилие отъ жандарми и кметове, които сж истински разбойници и кождери, Бѣл. ред.).

Околийскиятъ началникъ Дину отъ Адамъ-Клисе, чийто безбройни „случаи“ сж вече въ рѣжѣтъ на сждебния слѣдователъ, бие до смъртъ тѣзи, за които узнава, че сж записани въ „Народната Лига“.

Селянитъ отъ с. Адамъ-Клисе сж рѣшени да напуснатъ общината за да се спасятъ отъ тираниня околийски началникъ. Въ Кюстендж, Сеймени, Алимъ и др. селянитъ сж въ конфликтъ съ кметовѣ. Въ Чамурлий, сестрата на околийския началникъ тероризира населението (българско—Бѣл. ред.) отъ името на брата си.

Все въ Гаргалъкъ на учителя се налага да върши либерална политика. Искахме една строга анкета противъ кмета на това село, който върши злоупотрѣблението, който е засѣлъ и обработва съ безплатния трудъ, сѣме и добитѣца на жителитъ повече отъ 200 хектара посѣви. И днесъ продължава да изкарва на работа по 50—60 жители на селото безъ заплаща, безъ да ги храни поне. Анкета не се прави, защо въ случая е заинтересуванъ и единъ околийски началникъ, и всичкитъ протежета на управителя.

Всичкитъ тѣзи дѣла сж установени въ окръжния сждъ и прокурорскитъ паркетъ и се насърчаватъ рѣшително отъ окръжния управителъ, който знае само да примига безъ да отвара поне устата си при оплакванията на населението. Тѣй наречениятъ „нѣмнитъ“ отъ окръжното управление продължава да патронира толкова панами въ Кюстенджа, а мнозинството яде хлѣбъ отъ коприва (Навѣрно това е алюзия за оная кореспонденция отъ Букурещъ до в. „Танъ“, споредъ която, по причина, че българитъ ограбили Добруджа, днесъ населението се хранѣло съ хлѣбъ отъ слама и коприва. „Андрептаръ“ посочва по-добрѣ, кой граби Добруджа и по коя причина населението тамъ е въ мизерия.)

БОЯНЪ СТЕФАНОВЪ

АДВОКАТЪ въ гр. Русе

защитава дѣла прѣдъ всички граждански и военни сждилища въ Царството Писалище, ул. „Николаевска“ № 35. Телефонъ № 63.

Кооперативната печатница „Гутенбергъ“ печати чисто и бързо всѣкаквъ видъ печатни издания.

Страница отъ ромжиската политика.

(Интервю на г. А. Маргилманъ върху политиката на Ромжия прѣзъ врѣме на войната)

Единъ виденъ американски журналистъ, г. Leo Wollson, е интервюиралъ шефа на ромжискиятъ консерватори-прогресисти върху неговото държане прѣзъ врѣме на войната. Изявлението, направени по тоя поводъ отъ г. Маргилманъ, сж интересни за разбирането на ромжискиятъ политически работи, за схващане на отношенията на ромжискиятъ политици помежду имъ и особено за начина, по който нѣкои измежду тѣхъ разбиратъ да изпълняватъ своята роля на държавници. Безъ да искаме да защитимъ или порицаемъ политиката на когото и да било, ние даваме мѣсто на изложенното направено отъ г. М. Въ него за прѣвъ пжтъ публично сж признати факти, които не еднажъ сж били подѣржани въ нашия вѣстникъ, именно—двуличното въ ромжиската политика. Ако сждбата на войната бждше друга, ние никога не бихме чели тия признания,—тогава безъ

друго пжкъ самиятъ г. Братияну щѣше да ни изненада съ интервю, въ което да доказва, че той е вмѣкналъ страната си въ война, за да разгроми Русия и да улесни дѣлото на враговетъ на Антантата—сжщо тѣй, както г. Маргилманъ, днесъ казва и доказва, че винаги е билъ вѣренъ на политиката, противъ която се е борилъ. Даваме мѣсто на самото интервю:

Сепаративниятъ миръ.
—Като съобщихъ на г. Маргилманъ, че американското обществено мнѣние е било твърдъ неблагоприятно повлиано отъ ромжиския сепаративенъ миръ съ Германия, което впечатление (отъ тоя миръ) днесъ е забравено по причина на побѣдата на съюзинитъ, но което, както и да би било, могло би изново да има нѣкакво влияние, ако Ромжия направи затруднения при приемането на установенитъ отъ съюзинитъ условия на мира, г. Маргилманъ много любезно ми заяви слѣдното:

—Сепаративниятъ миръ съ Германия не е билъ единъ актъ на враждебностъ и нито е билъ поне едно скжпане съ съюзинитъ. Четиримата министри на антантата въ Яшъ изпълнокощиха Ромжия да третира. Това бѣше оповѣстено отъ агенцията Науемъ още

на 12 февруари 1917 год. и потвърдено формално отъ г. Братияну прѣдъ конференцията въ Парижъ. Ромжия се сражаваше противъ германцитъ на източния фронтъ, въ лѣвото крило на руската армия; нашитъ войски бѣха включени въ рускитъ и затова нашата сждба фатално слѣдваше сждбата на руския фронтъ.

Революцията, като разложи руската войска, осуети и плана за оттегляне въ Русия, който нашето главно командване бѣше съставило съ врѣме и който бѣше отчасти изпълненъ, защото съкровището на Народната Банка, голѣма частъ отъ складовѣтъ, архиви и пр. бѣха сж изпратили въ Русия още отъ августъ 1917 год.

Веднажъ примиреното рѣшено отъ руситъ, бѣхме принудени и ние да го приемемъ и голѣмо щастие бѣше за насъ, че нашата войска всрѣдъ хаоса, прѣдизвиканъ отъ разложението на руската войска, не изгуби нито своята сплотеностъ, нито дисциплината си. Съ една шепъ хора нашитъ генерали се справиха и съ фронта къмъ германцитъ, и очистиха страната отъ стотинитъ хиляди руси, прѣвърнали се въ опасностъ поради пълното отсъствие на дисциплина.

Но положението още отъ първитъ дни на 1918 год., слѣдъ Брестъ-Литовскъ, не прѣдставляваше други изходъ, освѣтъ единъ отъ двата: или капитулирането и изоставянето на цѣлата страна, съ всичкитъ нейни източници, въ рѣжѣтъ на неприятеля, или сепаративенъ миръ; това особено слѣдъ като и Украйна, на която съюзинитъ възлагаха нѣкакви надежди, сключи и тя сепаративенъ миръ и отвори пжтъ на австро-германскитъ войски задъ гърба на нашиятъ фронтъ.

Мирътъ билъ рѣшенъ въ два коронни свѣта, държани въ Яшъ, и г. генералъ Авереску е билъ натоваренъ съ съставянето на кабинета, който да прѣговаря и да сключи мира. Правителството имѣ съ германцитъ двѣ свѣщания въ Буфти, до Букурещъ, на 19 и 24 февруари. Кралътъ се срѣсна съ графъ Чернинъ въ Ржачуни, на останалата още свободна територия, на 27 февруари, а прѣдварителниятъ миръ бѣ подписанъ отъ Авереску на 5 мартъ. По причина на трудноститъ, които се явиха въ течение на прѣговоритъ, и слѣдъ като прѣдварителниятъ миръ бѣ приетъ, бѣхъ повиканъ отъ Негово Величество Краля на 11 мартъ въ Яшъ,

Положението.

шения по българските въпроси. Изглежда, че такива няма да се вземат, докато не бъде изслушана и българската делегация.

Организацията на митинга в Кюстенджа.

Разказът на един турчин.

За 20 т. м. ромжиското правителство организира митинг в Кюстенджа на турския елемент от цяла Добруджа. От всяко село насилва администрацията е заставила да заминат турски делегати. Турците отказали. Жандармерията под конвой откарвала делегатите. Така, от Тюрк-Смилъ и Синово назначените за митинга турци — от първото 32, а от второто 30, сж били откарани, обаче, повече от половината избягали, а в Тураканъ и останалите успели да се укрят. От 62 човека заминували само 5—6 души. Администрацията търси останалите, които избягали в България.

Не може и другояче, да бъде. След като повече от 5—6000 турци бяха откарани в Молдава през 1916 г., от които трите четвърти оставиха кости там от глад, мизерия, болести и терор, след като затвориха турските джамии и училища, след като ромжиските жандарии оскверниха най-светите мохамедански чувства и обичаи, не може днес тия турци да искат да се подложат наново на подобен изтребителен режим.

Турците, които се ползуваха с най-широки политически и граждански права в България, разбраха що е ромжиско управление и единодушно направиха обща кауза с българите и открито заявиха, че не искат ромжиска власт в Добруджа, днес едно искат — Добруджа да бъде българска.

Мустафа Лютфи

бивш директор на турските училища в гр. Добрич.

Конференцията, според последните съобщения, не е взела окончателни рѣ-

по изричния съвет на г. Братияну, и ми се възложи да съставя едно правителство, което да продължава прѣговорите.

Съ много мъжнотин достигнахъ най-послѣ до едно споразумѣние съ германците, явно потисническо за страната. Но при всичките обстоятелства азъ се стараехъ да спечеля време, да възстановя войската, да спася династията и държавния строй, като имахъ грижата да не оставя съ нищо да се усъмнятъ германците, че Ромжия се на дѣва въ ревизията на договора при общия миръ.

Въ октомври 1918 г., следъ изтичането на 6 мѣсеца, договорътъ още не бѣше ратифициранъ!

Въ първите мѣсеци тая работа бѣше крайно трудна и тя се оказа възможна само поради причините прѣувеличения на германците.

Бюджетътъ за поддържане на окупационната войска растѣше тъй прѣкомерно, щото имахъ по тоя поводъ нескончаеми прѣговори.

Прѣзъ мѣсецъ августъ германците, като чувствуваха какво е положението имъ на западния фронтъ, помисляха да побързатъ съ ратификацията на договора. Но тоя пътъ ние започнахме да повдигаме различни въпроси въ свръзка съ

мира и да имъ искаме нѣкои измѣнения на договора; бѣхъ успѣлъ дори да добия признаването на правото да се подложи договорътъ на ревизия при общия миръ.

За това цѣлния Букурещки миръ не трѣбва да се счита, освѣнъ като едно крайно срѣдство, което Ромжия се видѣ заставена да употреби, за да докаже, въ изолiranостта, въ която я вмъкна руската революция, побѣдата на съюзниците. А побѣдата на съюзниците не подлежеше вече на никакво съмнѣние, щомъ ката велнажъ Америка бѣше се рѣшила да вложи всичките си сили въ войната.

Американското обществено мнѣние не трѣбва да вижда въ нашия сепаративенъ миръ нѣкакво отбѣгване отъ дѣлото на съюзниците. Защото мирътъ не бѣше направенъ въ тоя духъ, доказателство на което е строгостта на условията, които ни наложи Германия. Поставени прѣдъ едно положение безъ другъ изходъ, ние допуснахме мира като единствено срѣдство, за да не бждемъ напълно унищожени. Днесъ тоя миръ вече не съществува, но, благодарение на него, имаме кралъ, войска и държавна организация.

Пакъ за жандармите.

Отъ вѣстникъ „Кемаръ“ узнаваме просто невѣроятни работи за развитието, което жандармството взема въ Ромжия. Съ единъ новъ указъ-законъ се одобрявало откриването на единъ кредитъ отъ 108,171,724 лева — повече отъ 108 милиона лева за поддръжката на жандармското тѣло, което наброява близо 40,000 души, т. е. ефектива на единъ порядъченъ армейски корпусъ.

Ефективътъ на жандармското тѣло се състои, за текущата година, отъ 4 бригади съ 11 полка, които броятъ: 4 генерала бригадни командири, 13 полковника, 16 подполковника, 29 майора, 136 капитана, 228 поручика, 118 подпоручика, 806 фелдфебела, 37,230 жандари и 5144 коня.

До прѣли войната цѣлния брой на жандармите достигалъ 7—8000 души, а сега е увеличенъ петорно. Извънредния кредитъ отъ 108 милиона не прѣдставлява, освѣнъ частъ отъ разносните по поддръжката на жандармското тѣло, при все, че сумата е колосално голѣма, даже и при днешното привикване къмъ голѣми цифри.

„Кемаръ“ намира, че въ никоя държава въ свѣта, нито даже и въ най-реакционните, жандармерията не е достигнала до такива цифри.

Ще прибавимъ само, че никждѣ тя не е достигала и до такава сила, а при прѣкомѣрното желаніе на ромжиските управници да посѣгатъ на чужди земи, които да има нужда да управляватъ съ насилие и съ желѣзна ръка, — тя никждѣ не е достигала да бжде и такава необходимостъ.

Цитирания вѣстникъ, като напоиия, че единъ толкова значителенъ извънреденъ кредитъ се открива за жандармерията, и ни единъ сантимъ извънреденъ кредитъ не се открива за училищното дѣло въ селата, заключава,

че скоро въ селското училище ваводѣтъ на жандармите ще заеме мѣстото на учителя.

Това, което „Кемаръ“ мисли, че ще стане скоро, то на много мѣста вече е фактъ. Въ южна Добруджа то е, мислимъ, общо правило, отъ което може да има само рѣдки изключения. Жандармските взводове съ тѣхните „шефове“ сж прогонили и учители, и ученици; тѣ се ширятъ изъ училищните здания, а дѣцата се скитатъ немили-недраги.

Ние не искаме да зачекнемъ въпроса за онази вътрѣшна опасностъ, която жандармското тѣло може да прѣдставлява единъ денъ за правилното вътрѣшно развитие на Ромжия. — Това е единъ вътрѣшенъ въпросъ, надъ който вече изглежда, че се позамислятъ сериозните ромжиски демократи. Но за насъ, прокудените синове на Добруджа, това засилване на жандармерията е излишно доказателство, че „новиятъ курсъ“ на ромжиската вътрѣшна политика ще бжде по-лошъ отъ стария

„Модерна Библиотека“
пусна въ продажба

Б Е Н О Н И

Единъ отъ най-хубавите романи на ХАМСУНА
№ 180—195. Цѣна 8 лева.

Тереза Ракенъ,

романъ отъ знаменития френски писателъ Емилъ Зола.

Една извънредно покрѣпителна картина на прѣстѣпната любовъ. Издание на „МОДЕРНА БИБЛИОТЕКА“. Продава се въ всички книжарници и будки въ Царството. Цѣна бл.

— На какво се свежда тогава обвинението въ германофилство, което ни отправятъ? — запитахъ г. Маргилмана?

— Всичко се свежда до единъ въпросъ на вътрѣшна политика, на съперничество между политическите партии. Произходътъ на това обвинение се намира въ политиката на неутралността, която още отъ избухването на европейската война прѣпоръчвахме, азъ и моята партия, и не е излишно да прибавя, че въ полза на това становище азъ се позовавахъ винаги въ примѣра на Америка. Върна търговия съ всичките народи и се придържахъ строго за хайската конвенция. Не свързвахъ ржцѣтъ ни нито съ една отъ страните, или да остана на страни до край, споредъ както ме свързватъ интересите на отечеството ми. Общественото мнѣние, въ голѣмото си болшинство, бѣше на страната на съюзниците, така щото, една война редомъ съ германците бѣше съвършено изключена.

Но, при това, азъ съмъ оня, който, въ коронния съветъ въ Синая прѣзъ августъ 1914 г. повдигнахъ въпроса за неприложимостта на договора, който отъ 1884 г. ни свързваше съ централ-

ните сили, и доказахъ, че не можешъ да се счита, че съществува casus foederis, тъй като Австрия бѣ прѣдизвикала войната. Не можешъ да допусна, щото единъ заговоръ, подготвенъ може би въ Сърбия, но извършенъ на австрийска територия, да бжде счетенъ за равнозначущъ съ едно нападение отъ държава срѣщу държава, и да се вадѣ отъ тукъ заключението, че Сърбия е нападнала Австро-Унгария. Посочихъ сжщо доказателства, че ако тази теория се допусне, Австрия би могла всѣкога да ни обяви война и намъ, които имаме една „Културна Лига“, която работѣне прѣдъ видъ на националното обединение.

Г-нъ Таке Ионеску се присѣдини къмъ моето мнѣние, като само прибави, че тъй като е свободенъ човѣкъ, не може да допусне да бжде третиранъ отъ Австрия като робъ и да бжде ангажиранъ въ война, безъ да бжде взето мнѣнието му.

Моето мнѣние бѣ възприето отъ цѣлия съветъ, съ изключение на Карпа. Мнѣнието на кралъ Карола бѣ, че немедленото влизане въ война наредъ съ Германия ще донесе на Ромжия „честь и полза—honneur et profit“

ХРОНИКА

Редакцията и администрацията на в. „Добруджа“ се премести на ул. „Левски“ № 16, телефон № 196. Всички писма, ръкописи и пари да се изпращат на адрес: Редакция в. „Добруджа“ ул. „Левски“ № 16.

Балбунарското дружество „Добруджа“ изказва благодарността си на г-жа Др. Б. Борова и г-ците: Кичка Я. Топалова, Мара Сладкарова, Мара Чернева и Еленка Попова и г-н Христо Георгиев от Балбунар, за активното им участие като сътрудници в вечеринката, дадена от дружеството на 19-тогичен вечерта в полза на бълганите добруджанци; на г-да Драган Н. Боров, Георги Атанасов и свещ. Георги П. Лозев за подарените от тях предмети за наддаване и на всички балбунарски граждани, посетили вечеринката и дали лептата си, а особено на пожертвувателите: г-да Ангел Тодоров, адвокат в Русе, Ив. Марков, мелничар в с. Кара-Ачъ, Никола Христов, търговец в Балбунар, Друми Панайотов и Тодор Ракджиев от гр. Тутраканъ.

Мораториумът в Ромъния. Мораториумът в Ромъния за всички немобилизирани лица изтича на 7 август н. ст., 1919 г. съгласно указ-закон, обнародван в „Държавния вестник“, брой 8 от 18 юни т. год.

Обезщетенията от войната. Съ-указ-закон, обнародван в ромънския държавен вестник, е отпуснат на разположение на финансовото министерство един кредит от 100 милиона леи за да заплати аванс 20% от загубите от войната на всички пострадали от областите на Ойтуз-Галац и цъла Добруджа; и които не са представили искане за повече от 20,000 леи, както и за областта Гургево, за загуби до 50,000 леи.

Починал ромънски генерал. Ромънският генерал Еремия Григореску, един от най-важните участници в войната, отличил се в сраженията при Ойтуз и Марашеши, е починал. Пресата единодушно му отдава най-големи похвали. На погребението са говорили г. г. Братяну и Таке Йонеску. Покойникът ще бъде погребан, съгласно искането му, между своите паднали войници.

Злоупотребленията на военните. „Дачия“ съобщава, че около 50 ромънски офицери, които са извършили разни злоупотребления по повод реквизициите в Бесарабия, са били наказани по дисциплинарен ред.

Уволнен кмет. Кметът от Текиргьол (Кюстенджанско) бил уволнен, понеже бил заловен, че злоупотребявал с брашното, което доставяла общината за населението.

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Турците и гърците в Мала-Азия.

Рим, 21 юли. (Ит. Тел. Агенция). Съобщават от Смирна с дата 17 юли: Гърците, след като извършиха едно разузнаване, се оттеглиха в околността на Айдин, гдето турците установиха своята отбранителна линия. Поради опасното положение в тази област, чужденците се евакуират. Италианци и французи пребиваващи в областта на Магнезия свидетелствуват за жестокостите, които гръцки аероплани вършат спрямо мирното турско население, без разлика на възраст и пол.

На 7 тогича Халкъ паша е бил изненадан от гръцки отдели, заловен и убит. Един английски офицер е констатиран на трупа му 37 рани; главата му, носът, ушите и устните са били отрязани.

Недоволството на турците се засилва както и враждата им, поради бездействието на Съглашението.

Общата стачка в Италия.

Рим, 21 юли. (Итал. Т. Агенция). Получените тази вечер известия от цъла Италия показват, че навсякъде владее пълнен ред. Потвърждава се, че броят на работниците напуснали работата в някои центрове е много малък. В повечето градове животът продължава своя нормален ход. Навсякъде желъзниците, пощите, телефоните и телефоните, както и всички други обществени заведения са работили редовно.

Само в някои пристанища работниците са престанали работата. Иначе, навсякъде владее ред и спокойствие. Вестниците отблъват само някои отделни инциденти, които веднага са били потушени. Големата стачка, която се проектираше, пропадна напълно в цъла Италия.

Рим, 22 юли. (И. Т. А.). Телеграмите получени тази заран гласят, че в цъла Италия пръзз нощта е било напълно спокойно. Общественият утърждения са работили редовно.

Италия и Балканите. Италияните за Македония.

Рим, 21 юли. Днес се състоя едно събрание на римския отдел на сдружението за народен надзор, председателствано от генерал Мараси. Събранието гласува дневен ред, в който, след като се изтъква жизнения интерес на Италия да засили стопанските политически и културни връзки с страните край Черно море, Турция, България, Ромъния, Украйна и Грузия, както и да задържи в законните граници пансръбския юго-славянския империализъм и гръцкия империализъм, се иска от италианското правителство да настои, щото и на македонското население да се даде право на свободно самоопределяне.

Въпросът за Клагенфурт.

Рим, 23 юли. Вестниците се научават от Париж, че в журналистическият кръжок близо до конференцията за мира се твърди, че върховният съвет на съюзниците е поканил сръбско-хърватско-словенската делегация да стори нужното за незабавното изпразване на Клагенфурт от сръбските войски.

Разни съобщения.

Малта, 25 юли. (Английска радиотелеграма). Телеграфират от Базел: „Дойче Алгемайне Цайтунг“ съобщава, че според получените от Данингъ свѣдѣния, бронираният крайцер „Граф Шпе“, построен пръзз войната, е бил ремонтиран в Данингъ, дѣто ще бъде екипиран, прѣди да бъде прѣдаден на Съглашението.

Съобщават от Симла (Пенджаб): Неприятелът атакува южно от форта Мандъ, който впоследствие ние си възвърнахме. Нашият загуби възлизат на 40 души.

Подѣлбата на германските колонии.

Малта, 25 юли. Съобщават от Париж: В едно заседание на комисията, назначена да опрѣли подѣлбата на неприятелските колонии и да изработи подробностите, белгийският делегат, пълномощният министър на Белгия в Париж, събщи базата на англо-белгийската спогодба за подѣлбата на германска източна Африка, за част от която Белгия претендира по военни съображения. Белгия се е съгласила, въ замѣна на една голяма част от германска източна Африка, да отстъпи на Англия голяма част от своите стари владѣния въ Конго и въ съседство съ езерото Танганйика.

Мирната конференция.

Лион, 25 юли. (Радиотелеграма). Върховният съвет се събра днес след обѣд. На дневен ред бѣше проучването на клаузите за разоръжение, които ще трѣбва да бъдат вписани въ договора съ България.

Подкомисията за югославянските и ромънски работи се събра днес сутринта, а комисията за Шпицберген — след обѣд.

Делегация от Галиция в Париж.

Лион, 25 юли. Съобщават за пристигането на г-да Домбовски и Льовенхерцъ, делегати на град Львовъ, наговорени да дадат на конференцията за мира свѣдѣния за галицийските работи. Г. Домбовски, който въ варшавската диета докладва току-що гласуванния аграрен закон, е член на народната партия, най-важната от политическите партии. Д-ръ Льовенхерцъ е член на львовския общински съвет.

Положението в Югославия.

Лион, 25 юли. Делегацията на сръбски, хърватски и словенски в конференцията заявява, че нѣма никакви свѣдѣния за минимални бунтове въ Хърватско, за каквито говори едно съобщение от унгарски източник, съобщение, което делегацията има причини да сѣта за напълно тенденциозно.

От друга страна, телеграфират от Люблина: Вестниците обнародват едно официално съобщение, което опровергава разпространените въ странство слухове за безредици и бунтове въ Югославия. Въ страната владее ред и спокойствие.

Демобилизацията в Франция.

Лион, 25 юли. Държавният под-секретаръ за демобилизацията г. Дешанъ е рѣшил да бъдат освободени наборът от 1910 г. от 8 до 15 август, наборът 1912 г. от 16 до 22 август и наборът от 1912 г. от 23 до 29 август. Освѣтъ това, демобилизацията на войниците от наборите 1913 до 1917 г. ще продължава непрекъснато от 31 август до 4 октомври.

Швейцария и обществото на народите.

Лион, 21 юли. Съобщават от Женева: Комисията на вѣщите лица, наговорена да проучи въпроса за влизането на Швейцария въ обществото на народите, се събра въ Берн. Тя разгледа проекта изработен по този въпрос от федералния политически департамент. Този проект, които ще бъде разискван от федералния съвет въ заседанието му на 4 август, съставлява един от около 200 страници. Въ него се разглеждат всички страни на въпроса. След като обстойно разгледа политическите аргументи въ полза на влизането на Швейцария въ обществото на народите, комисията единодушно се произнесе Швейцарската конфедерация да влѣзе като член въ обществото на народите.

Карпъ бѣше на мнѣние, че Ромъния трѣбва да избере германската хегемония въ тая рѣшающа война за надмощие между германци и славяни.

При все това, съветът възприе моето мнѣние и даже азъ участвахъ въ редактирането на нотите, съ които нашето правителство съобщаваше на двѣтѣ империи, че Ромъния е свободна от задължението да влѣзе въ война на тѣхна страна, безъ да имъ остави каквато и да било надежда, че би могла да се повърне къмъ тѣхъ по-късно.

При нашето намѣсване въ войната, даже въ самия денъ на обявяването ѝ бѣхъ помоленъ да влѣза въ кабинета, но отказахъ, тъй като войната бѣше противъ моите възгледи. Следъ два мѣсеца бѣхъ наново поканенъ, но г. Братяну не възприе моите условия, които цѣлѣха смѣняването на главното командване, което бѣ се указало съвършено некадърно, а сѣщо и начина за съставяне на правителството, безъ всесилното влияние на г. Братяну.

При изпразването на Букурещъ не заминахъ за Янгъ и това направихъ въ мълчаливо споразумѣние съ правителството, което ми остави различни фондове за подпомагане на населението.

Въ известенъ моментъ, на съхранение у мене се мамираха всевъзможни държавни фондове. Като прѣдседател на Червения Кръстъ, трѣбваше да остана тукъ, за да мога въ това качество да се грижа за ранени, за бѣдни и за останалото подъ окупацията население, на основание на международните договори. И работа имахъ твърдѣ много. Окупационната власт бѣше сурова, но никога не ми се попрѣчи да изпълнявамъ своята мисия.

Мога да прибавя съ задоволство, че населението, при всичките страдания отъ войната, и при всичката умраза противъ авторитѣ на войната, запази вѣрната си въ бѣдѣта и тогава, когато съ помощта на германските военни власти се направи опитъ за една пародия на национална манифестация противъ войната и противъ краля; достатъчно бѣше, щото азъ да изкажа недоволството си неусудобно за подобно движение, щото веднага то да се прѣкрати. Можете да си въобразите, какъ бѣше гледано на моето държане, когато се разпространяваше идеята за смѣняване на династията и се говорѣше за настаняване върху трона на единъ синъ на германския императоръ или

поне на единъ вече посоченъ членъ на императорското сѣмейство.

Ето цѣлото мое германофилство. Но борбата, която се води противъ мене, не би ми изненадала, ако бихте познавали безскрупулността, съ която някои политически партии и личности у насъ търсятъ да си правятъ реклама.

Еврейският въпрос.

— Какво мнѣние имате, ваше прѣвзходителство, по отношение на еврейския въпросъ, който, знаете, че ме интересува твърдѣ отблизо.

— Еврейският въпросъ, — казва г. Маргилманъ, — е наследство отъ грѣшка на миналото, елошена поради неискреността и съ сектантските постъпки на либералната партия при разрѣшението на тоя въпросъ. Убѣденъ съмъ, че съ една промѣна на режима ще се разпръсне и лошото вѣнчание, което цивилизованиятъ свѣтъ има за насъ. За щастие, тоя въпросъ е отъ ония, които могатъ да се разрѣшатъ бърже. Като възприемемъ едно радикално разрѣшение, но и като се грижимъ, щото неговото приложение да се извърши въ най-краткиятъ срокъ, искрено, и особено честно, ще можемъ бездруго да обезоржимъ великитѣ

сили. Не разбирамъ, щото еврейтѣ да съставятъ отделна национална група, но единственото сръдство за да ги направимъ добри ромънски патриоти, каквито сѣ въ западните страни, то е да ги поставимъ на равна нога съ ромънитѣ, безъ уговорки и безъ ограничения. Рѣшени да разрѣшимъ радикално и честно еврейския въпросъ, това, което трѣбва да ни занимава, е формата. Прѣпоръчахъ разрѣшението на еврейския въпросъ да стане съ единъ международенъ договоръ, както се направи на Берлинския конгресъ, и особено съ Букурещкия договоръ. Тази форма прѣдставлява изгодата, че улеснява трудността, които произтичатъ отъ текста на конституцията. Единъ международенъ договоръ стои по-високо отъ една конституция и я измѣня по право.

— Какъ бихте постигнали по тоя въпросъ, ако бихте били повикани на властъ?

— Ако бихъ билъ азъ, или ако бѣда повиканъ да разрѣша тоя въпросъ, ще тръгна отъ принципа, че веднажъ за винаги трѣбва еврейскиятъ въпросъ да бъде разрѣшенъ радикално и безъ никакви заобикаляния.

Съобщава: Д-ръ И. С. К.